

dr hab. Krzysztof J. Baranowski, profesor UAP

Wydział Sztuki Mediów

Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu

RECENZJA

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, Wydział Sztuk Wizualnych, pismem z dnia 25 lutego 2019 podpisanym przez dziekana Wydziału Sztuk Wizualnych, Pana dr Przemysława Wachowskiego.

Do pisma przewodniego została dołączona dokumentacja, którą mgr Borys Makary złożył w formie cyfrowej i wydruków.

Dane doktoranta

Dokumentacja dorobku artystycznego

wystawy indywidualne

- 2017 - "Connection, They were" / La Maison de la Photographie / Lille, Francja
- 2017 - "Le factice" / Lille Grand Palais / Lille, Francja
- 2017 - "Unseen dialogues" / Andel's Art Gallery / Kraków
- 2016 - "Le factice", Galeria Skąteczna⁵/ Kraków
- 2016 - "They were, Connection, "Polish misia", Galerie Claude Samuel / Paryż, Francja
- 2015 - "Polish misia", Galeria Marchoń / Katowice
- 2015 - "They were", NEY Gallery / Warszawa
- 2014 - "Polish misia / Lick your teddy", Galeria Ptapy / Poznań
- 2014 - "Borys Makary", Galeria Nizio Interior / Warszawa
- 2014 - "Polish misia / Lick your teddy", Galeria Imaginarium / Łódź
- 2014 - "Polish misia / Lick your teddy", Galeria Prodesign / Kraków
- 2013 - "Carpe diem", Galeria FF / Łódź

2013 - "Borys Makary", Galeria Prodesign / Kraków
2012 - "Carpe diem", Galeria Pauza / Kraków

wystawy zbiorowe

2018 – „El cuerpo reinterpretado”, NUE Galerie / Walencja, Hiszpania
2015 - "Fragile: The Body Project vol. 4", Otwarta Pracownia / Kraków
2015 - "Mglista strefa", MONA INNER SPACES, Museum of contemporary art / Poznań
2015 - "Focus On Fashion: Only One" / Cracow Fashion Week, Kraków
2014 - "Fotofever" Photography Art Fair, Carrousel du Louvre / Paryż, Francja
2014 - "WeArt Festival" / Barcelona, Hiszpania
2014 - "American Aperture Awards", Photo Independent Art Fair / Los Angeles, USA
2014 - "Portret zbiorowy", Galeria Floriańska 22 / Kraków
2013 - "NUE.1", NUE Galerie / Paryż, Francja
2013 - "Nieoczywiste 2013", Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu / Poznań
2012 - "Look on Fashion", Galeria Imaginarium / Łódź
2012 - "Look on Fashion", Andel's Hotel / Łódź
2012 - "SPACE, SPACE experimental", Galeria "Bunkier Sztuki" / Kraków
2012 - "End of the year exhibition", Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu / Poznań
2011 - "Bielsko-Biała 2011", Galeria B&B / Bielsko-Biała
2010 - "Women diva", Pałac pod Baranami / Kraków

Ocena pracy doktorskiej i ocena dołączonego dzieła artystycznego

Pisemną część swojej pracy doktorskiej mgr Borysa Makarego zatytułował: *„Od ideału do przedmiotu – ciało w fotografii współczesnej od połowy XX wieku do początku XXI wieku.”* w to której podjął niełatwego zadania przedstawienia „historii” ciała przedstawionego i zobrazowanego w fotografii: od jej powstania do czasów nam współczesnych. Niewątpliwie jest to zadanie, którego nie da się wykonać w ramach jednej rozprawy doktorskiej. Tak z powodu ogromu obrazów ludzkiego ciała, jakie stworzył (i wytworzył) wynalazek fotografii, jak i wielości i złożoności zagadnień (antropologicznych, filozoficznych, medycznych itd.) jakie niesie ze sobą ludzkie ciało i cielesność człowieka. Nie mniej, Pan mgr Borys Makary, przyjmując własną, subiektywną perspektywę doboru i opisu podjętego zagadnienia, przedstawił w koniecznym skrócie - ze względu na obszerność tematu - historię „ciała fotograficznego”.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że rozprawa napisana jest przystępnym, zwięzłym, komunikatywnym językiem, poświadczającym wiedzę i rozeznanie autora w opisywanym zagadnieniu. Przystępność, zwięzłość i komunikatywność języka, jakim jest napisana rozprawa doktorska, uważam za zaletę. Jednocześnie zebrany materiał stwarza mocne podstawy do stworzenia pierwszego w Polsce podręcznika/albumu o „ciele fotograficznym” w świetle historii rozwoju i przemian sztuki, nauki i obyczajów.

Ocenę artystycznej części pracy doktorskiej chcę rozpocząć od podkreślenia, że we wszystkich dotychczasowych dokonaniach artystycznych mgr Borysa Makarego, ciało, jego piękno, egzystencja i materialność, było (i jest) głównym tematem, którym zajmował się na przestrzeni swojej drogi twórczej. Tematem, który ewoluował od stosunkowo prostych, co nie znaczy nieinteresujących rozwiązań formalnych i estetycznych,

poprzez zagadnienia obyczajowe, aż do zajęcia się tematyką ciała w perspektywie nauki.

Wydaje się, że należy się pewne przypomnienie, bo być może fakt ten został w pewnym stopniu zapomniany, a może i raczej zagrzebany w niepamięci historii i powszechnym nadmiarze informacji, że fotografia jest dzieckiem nauk empirycznych: fizyki i chemii. I fakt ten ujawnia się z mocą właściwą naukowym zapisom w realizacji przewodowego dzieła artystycznego powstałego pod opieką artystyczną prof. Grzegorza Przyborka pt. „2460376”.

W pracy Borysa Makarego ludzka cielesność, zgodnie z paradygmatem nauki, została uprzedmiotowiona i można ją odczytać, jako zdegradowaną. Spreparowaną do poziomu zimnych, „niehumanicznych” faktów rodem z archiwów czy też specjalistycznych podręczników anatomii, fizyki i astronomii. Świadomie, z premedytacją mgr Borys Makary ułożył własne archiwum, swoistą *kunstkamerę*, nadając tytuł zgodny z duchem nauki „2460376”.

Czyż nie można tego odczytać: „Tym to jesteśmy”? Ale taką perspektywę wytycza nam autor. „Tym to jesteśmy”, gdy spojrzeć na nas, na ludzkie ciało przez „szkiełko i oko” nauki. Jak sam napisał „Człowiek jest częścią Wszechświata, ale w jego skali i swojej kruchości jest jedynie kawałkiem węgla w odmętach nieznanego.” To „szkiełko i oko” kamer fotograficznych, kamer video wszechobecnych, skierowanych i rejestrujących we wszystkich kierunkach widzialnego, niewidzialnego i niewidzianego. A w tle „2460376”, jak i refleksji sprowokowanych przez nią, pojawia się to „coś”. „Coś” romantycznego banału wyboru perspektywy oglądu świata.

Uderzenie zimnych, bezwzględnych faktów okrojonych, przetworzonych i zdefiniowanych, przez narzędzia nauki. Tak nas, nasze ciała widzi, tak nas, nasze ciała relacjonuje artysta, który dostrzega w nauce nie tylko potencjał (domyślnie) dobra ale i zagrożenie.

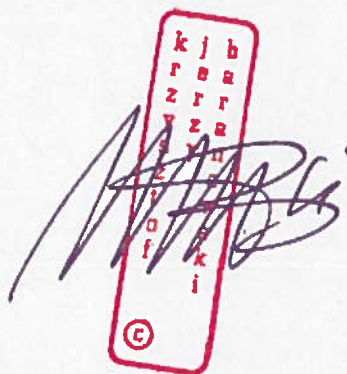
Mgr Borys Makary chce przerazić? Czy może jednak uczulić? Uczulić nas na potwierdzany, w tym przez naukę, fakt naszej kruchości, przemijalności ale też i dziwności. Uczulić nas na zimno, którym emanuje nauka w swoich konstatacjach, uczulić tak, abyśmy choć trochę lepiej rozumieli i odczuwali siebie i nasze miejsce? Że fakty naukowe i kategoryczność naszej cielesności, to tylko i jednak rodzaj „ludzkiej scenografii”, ale takiej, w której można się zagubić. W pokawałkowanym przez naukowe fakty mikro i makro świecie. Tak, jak i też zagubić się w coraz bardziej palących pytaniach o przyszłość, gdy nauka w tym samym stopniu staje się coraz częściej wyrocznią, jaki narzędziem kontroli i dominacji w grze o jutro. Poza kontrolą ludzkich jednostek i całych społeczeństw.

I w odróżnieniu od takich artystów i artystek, jak Alicja Kwade, Mishka Henner czy Rui Toscano, których fascynuje nauka i kosmologie, Borysowi Makaremu bliżej do Luigi Pecci z jego projektem “The End of the World” czy Normana Leto z jego egzystencjalnym nastawieniem w tworzeniu niepokojących ale i fascynujących artefaktów.

Na koniec chciałbym zwrócić uwagę na szybki artystyczny rozwój, jaki w stosunkowo krótkim czasie prezentuje swoją postawą i swoimi pracami mgr Borys Makary. Od fotografii reklamowej, której uczył się w Stanach Zjednoczonych, poprzez eksperymenty formalne aż do aktualnych problemów i pytań stawianych przez współczesną naukę i sztukę.

Konkluzja

Z analizy dokumentacji dorobku artystycznego, rozprawy doktorskiej, jak i dzieła artystycznego wynika, że mgr Borys Makary jest artystą ukształtowanym. Tak w swojej twórczości, postawie i poglądach. Świadomym używanych środków, jak i idei i form artystycznych. Co także predestynuje go do dalszego, twórczego rozwoju. Tym samym mgr Borys Makary spełnia wszystkie wymagania określone w art. 16 ust. 1 i 2 z dnia 14 marca 2003 roku (z późniejszymi zmianami) o stopniach i tytułach naukowych w zakresie sztuk plastycznych co predestynuje go do nadania mu tytułu doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne.

Poznań, marzec 2019 r.

dr hab. Krzysztof J. Baranowski, prof. UAP